

OMRAAM MIKHAEL AIVANHOV

Conferința din 6 februarie 1966

Misiunea artei (simbolismul piramidei)

A

Artiștii trebuie să procedeze aiddoma naturii.
Piramida este reflectarea filozofiei Inițiaților egipteni.

Am senzația că ceea ce vreau să vă spun este foarte important. Va fi ca o cheie care va explica multe lucruri. Adesea mi s-a întâmplat când vorbesc despre probleme esențiale, foarte importante, asupra cărora fiecare are, bineînțeles, părerile, punctele sale de vedere. Ce pot face eu, însă ? Adesea sunt mulți care mă pot asculta și spune: “Oh, dar nu seamănă cu ceea ce gândesc eu, sau cum lumea întreagă o explică și o crede”. Nu suntem aici pentru a face plăcere tuturor ideilor oamenilor. Suntem aici, pentru a vă explica cum înțelegeau și cum înțeleg Inițiații lucrurile. Evident, vor exista lucruri care nu vor plăcea, deoarece nu vor corespunde. Unii se vor simți răniți, vexați, contrariați, lezați, dar nici urmă de așa ceva în mintea mea ! Eu vreau mereu să creez în voi lucruri pozitive, armonioase, chiar dacă, uneori, vă veți simți ușor contrariați, răniți, dar, apoi eu repar, explicându-mi mai bine, dându-vă alte exemple, alte imagini, alte argumente; în final, omul înțelege că nu trebuia să se vexeze, să se simtă rănit.

De ce, din timp în timp, îi hărțuiesc astfel pe pictori, pe sculptori, pe dansatori, chiar și pe arhitecți, uneori, pe cinești, totul, totul ?... Nu pe ei îi tulbur eu, ci mă leg de ideile lor, de concepțiile lor, care nu sunt foarte juste. Veți spune: “Da, dar pe ce teren vă așezați pentru a judeca ce este drept, poate și dumneavoastră ?...” Ei, tocmai aici doream să ajung. Din ce punct de vedere ? Există mulți oameni care muncesc asupra artei. Există și multe lucruri care s-au decalat, s-au schimbat, s-au îndepărtat. Oamenii aceia aveau anumite idei în cap, pentru a crea tablouri și statui, egiptenii, mai apoi grecii, care au copiat multe lucruri. Evident, ei nu au prezentat aceeași rigiditate, latura strict geometrică, câteva linii sobre ale egiptenilor, ei au înfrumusețat, și frumusețea a coborât spre ei.

Nu vom vorbi despre acestea, sunt multe lucruri de spus, există profesori cu studii de artă care mă depășesc în cunoștințe. Eu sunt aici pentru a căuta, găsi și

clasa tot ceea ce poate trezi în om frumusețea, profunzimea, partea cea mai frumoasă a ființei sale. Dacă ajungem aici, pe calea culorilor, a formelor, a mișcării sau prin cuvinte, aceasta nu mai are importanță. Dumnezeu ne-a dat o mulțime de mijloace de expresie. Ca și naturii, de altfel. V-am vorbit în câteva conferințe despre limbajul naturii, despre felul ei de exprimare. Iată, în latura cromatică prin culori, vedem deja ceea ce este în ramolire, ceea ce se coace sau înflorește, ceea ce este viguros, plin de viață, în culori exprimându-se toate, boli sau dezacorduri. Chiar și doctorii, când privesc culorile feței voastre încearcă să descopere ce otravă ați luat deoarece fiecare otravă dă o culoare diferită și arată boala respectivă. Deci, culorile sunt un limbaj al naturii. Așa vedem în natură care sunt florile, care sunt animalele, care sunt otrăvurile și lucrurile veninoase, periculoase și care sunt cele minunate, inofensive, prin culori; chiar și ierburile ne avertizează să nu atingem o plantă veninoasă, prin culori. Unele au, chiar, din nefericire, culori extraordinare. În natură, pe cer, înaintea furtunilor, a cutremurilor sau a oricărui eveniment, culorile vorbesc. Este, deci, un limbaj determinat. Există oameni care s-au aplecat asupra acestor lucruri, au studiat cum natura se exprimă prin culori. Și, după aceste culori ei ghiceau, descifrau, se informau și totul se întâmpla apoi, întocmai... Erau pronosticuri, avertismente, limbaje, coduri, despre care nu ne putem îndoi.

La fel stau lucrurile și în domeniul acustic. Este o altă latură prin care întreaga natură se manifestă. Toate obiectele, toate creaturile, insectele, animalele, oamenii, totul, natura însăși, copacii, păsările, toate au un zgomot, metalele care cad, au un zgomot special fiecare, un sunet determinat. După sunet ne putem da seama dacă este plumb sau aur. Adesea se fabrică monezi, ludovici de aur, din plumb, am văzut acest lucru; lăsându-le să cadă veți auzi sunetul și nu trebuie să le zgâriați fiindcă nu va rămâne mare lucru. Dar, a cunoaște, a discerne totul, este o altă problemă. După această latură acustică, v-am explicat deja, putem intra în comunicare cu tot felul de obiecte, putem recunoaște animale, felul cum natura se manifestă prin sunet, prin zgomot, marea, apa, vântul, copacii cu frunzele, tunetul, toate acestea au sunete determinate. Sâșăitul șarpelui nu seamănă, de pildă, cu bâzâitul albinelor, fiindcă acestea produc efecte diferite, așa cum o fac și culorile. Este aici o întreagă știință. Vedeți, dar, că fiecare sunet produce ceva asupra noastră, agreabil sau dezagreabil, bun sau rău, liniștitor sau neliniștitor și ne trebuie ani pentru a înțelege acest lucru, în detaliu.

Natura mai are și un alt limbaj, mișcarea. Inițiații au studiat-o, au cercetat mișcarea fiecărei creaturi, cum se cațără, cum zboară, cum se deplasează, pentru

a observa, a recunoaște, a înțelege. Toate lucrurile se împart, în funcție de mișcare. Care este această mișcare ? Este ea sacadată, armonioasă, poetică, muzicală, mișcarile naturii însăși, arborii, animalele, chiar și stelele, totul, totul... Iar mișcarea oamenilor, cu gura, cu ochii, cu urechile..., cu brațele, cu picioarele, cu spatele, oh, la, la, la. Totul este un limbaj fantastic de bogat ! Avem de ce să ne ocupăm... Nu ajunge o viață pentru a aprofunda mișcarea fiecărui lucru. Când mișcarea se schimbă, când schimbăm obiecte sau aparate, chiar și apa când curge, se produc lucruri extraordinare.

Ce limbaj mai posedă natura ? Forma. Fiecare lucru are forma sa proprie: cristalele, cochiliile, animalele, plantele, florile, toate celulele creaturilor, chiar și virușii, microbii, toate au o formă, ca să nu mai vorbim despre ochi, nas, gură, față; în această formă colectivă, există forme care s-au adunat împreună. Deci, omul este un rezumat al tuturor formelor naturii, iar domeniul geometric al naturii, al formelor, este un domeniu fantastic. Patru limbaje...

De unde am primit, găsit, noi aceste idei despre artă, știință, despre activitatea omenească, despre filozofie, comportament, morală, în sfârșit, inteligență ? Fiecare se poate înșela, are gusturile sale proprii, iar noi putem intra în aceeași categorie, ne putem înșela și noi ! De unde știm noi că avem dreptate și îi putem critica pe alții ? Oricine ne poate categorisi la fel, în aceeași categorie, așa cum o facem și noi cu ei, dar cine are dreptate ?

Ei bine, acum prima categorie, acei oameni care clasifică lucrurile, se pronunță, judecă..., și care... și asta pentru că nu au pic de știință în cap, n-au studiat în profunzime natura însăși, pentru că ceea ce vă povestesc vine din structura naturii. De aici, Inițiații și-au extras normele, regulile, prescripțiile, măsurile, punctele lor de vedere... Oh, dacă voi credeți că toate astea le-au apărut ca o melodie, brusc, ca acum, îi sună cuiva ceva în minte, și el spune: "Trebuie să fie adevărat, pentru că așa gândesc". Nu este un motiv ! Pentru că așa gândesc, este adevărat, ei nu !

Și cum aflăm dacă este adevărat ? Ah, iată, iată ceea ce diferențiază Fraternitatea noastră de mulțime, pentru că eu v-am dat criterii, pentru a căuta în natură, în laboratoarele ei, în anale, în arhive și muzee, în eșantioanele naturii însăși, pentru a vedea dacă este adevărat sau fals, dacă un lucru corespunde sau nu. Acum știți cum să procedați. Și mie îmi trece destule prin cap, puteam inventa tot felul de năzdrăvănii. Da, dar eu am trecut prin această inițiere, care mi-a arătat cum se desfășurau lucrurile în întreaga natură și că ceea ce nu corespunde trebuie aruncat. Pentru cei care nu au trecut prin aceste stagii, prin

aceste ateliere, totul este atât de frumos, de adevărat, dar, atenție, trebuie să verificăm !

Și când verificăm în natură, în laboratoarele ei ce se întâmplă? Ea ne vorbește: “Nu este adevărat, asta nu corespunde, eu nu am gândit așa, nu am făcut, niciodată, așa, ce spui nu are nici cap, nici coadă ! Vrei să știi, vino cu mine”. Și ea ne arată atelierele ei subterane și din ceruri, ne arată cum lucrează ea. – “Vezi, mai întâi, eu vreau să fac o casă, o prăjitură, un copil, ceva prețios și caut material, fără formă, haotică, încercând să-i dau o formă. Cum i-o dau ?”. Pământul era la fel, la începuturi, se spune “tohu va vohu”, în ebraică înseamnă gol și fără formă, dar Spiritul Domnului i-a dat o formă, prin cuvântul care plutea sus. Pământul înseamnă, aici, material; apoi, au apărut cristalele, metalele, plantele, animalele și, în sfârșit, omul. Iată formele. Cine a făcut asta ? Ei bine, Spiritul Divin, Inteligența Domnului.

Acum, natura ne spune: “Iată cum construiesc o casă: aduc material, cimentul, nisipul, scândurile, cărămizile, cuiele, totul pare acum fără estetică, fără frumusețe sau formă”. “Așteptați și veți vedea”. Ea își pune muncitorii la lucru, mai întâi temelii, apoi acoperișul, ferestrele, iar la sfârșit vine latura estetică. Deci, la sfârșit vine partea frumoasă, estetică. Ca și un pictor, pe stradă, desenează ceva și o mulțime de gură cască se întreabă ce este, cu ce seamănă ? Mereu a fost așa, la început haosul, care a precedat tot. Apoi, perdelele, tablourile, culorile: o splendoare de casă !

Deci, se începea prin haos și se termina prin latura estetică, prin ordine, frumusețe, încântare, ușurare; așa lucrează natura, dar să vedem cum o fac oamenii...

Să luăm cazul majorității pictorilor. Ei nu au studiat mult, deoarece un artist nu studiază mult, el nu va fi atunci artist, ci filozof sau savant, altminteri. Deci, nu trebuie să ne batem prea mult capul, pentru a face ceva. Artiștii se pun astfel pe treabă, cu excepția unora care studiază, se informează, cum procedează alții. Cum ei nu au lucrat nici în trecut se lasă influențați de contemporani, doresc să-i imite și să fie la ordinea zilei, fiindcă, altfel, tablourile lor nu se vor vinde; iată prostia mulțimii, extazul în fața acestor stupidenii, nimeni nu va mai cumpăra ceva frumos, simțit, nu, trebuie să fie ceva abracadabrant și, imediat, pentru o semnătură se oferă 10, 20 de milioane. Da, numai pentru trei linii trase... Ce spun oare Inițiații ? : “În loc să înceapă prin dezordine, prin haos și să termine prin ceva frumos, perfect, ei termină prin dezordine, adică prin ceea ce natura pune la început”. Ei vă vor duce deci către anumite straturi, asemănătoare pământului, unde vă vor prezenta lumi, la dreapta și la stânga, haos, iată arta

abstractă. Ce înțelegem din ea ? Putem să ne ridicăm, să dezvoltăm iubirea pentru întreaga omenire sau stăpânirea de sine ? Nu mai bem, nu mai fumăm, nu mai facem porcării sau, dimpotrivă, amplificăm toate acestea ? Ce înseamnă toate acestea ? Ce înseamnă, oare, această pictură care nu vă înalță, nu vă purifică, nu vă înobilează, nu vă înfrumusețează ? Acesta este idealul și filozofia artiștilor ? Ei bine, ei nu poartă nici numele de artiști, fiindcă termină cu haosul, când trebuie să facă din acest haos ceva de bun simț și frumos.

Toata lumea vrea să facă ceva. Dar ce ? Apoi se simt jigniți, fiindcă noi cunoaștem lucrurile adevărate, care se găsesc peste tot, dar nu corespund vederilor lor; fie că le place sau nu, eu simt aici să spun adevărul deoarece, dacă doream să mă fac plăcut oamenilor știam cum s-o fac și aș fi fost arhimiliardar până acum. Arta mea este să displac dar să spun ceea ce este de bun simț. Altfel, aș fi fost “amin” la toate porcăriile și idiotețiile, dar eu vreau să fiu util, să vă conduc într-o structură, într-o lume, într-un loc, necunoscut de toți Inițiații, într-un limbaj filozofic și de concept unice. Inițiații au ascuns aceste lucruri, vă voi spune acum înăuntru, artiștii le-au desenat, savanții au vorbit despre ele, alții le-au construit, au apărut modelele și nimeni nu a înțeles nimic...

Astăzi vă voi descoperi un mare secret, pentru a vă arăta că noi nu glumim, nu ne amuzăm pe socoteala voastră. Dar, pentru a vă conduce în aceste regiuni, unde veți vedea atât de clar, de profund, de adevărat; și coborând în societate veți putea face lucruri imense, în viața particulară, peste tot; trebuie să vorbim ceva, căci oamenii nu sunt deprinși să mă înțeleagă în cuvinte puține.

Ca să faceți o prăjitură amestecați mai întâi ouăle și alte lucruri, apoi o puneți la cuptor și o gustați. Ați ieșit din haos și ati spus: “gustați”...

Așa ar trebui să facă și artiștii, să ne conducă cum lucrează natura, de la tot ceea ce este dezordonat, negativ, urât, la ceva frumos, simțit, divin, care reflectă Cerul. Care este scopul, rolul artei ? Dumnezeu ne-a oferit arta, pentru a-i conduce pe oameni prin ea, către o vibrație, o simțire a Creatorului în toată splendoarea Sa. Dacă arta nu-și îndeplinește acest rol ea este pierdută, nu mai este artă ! Oamenii pot spune ce vor, dar aceasta nu mai este artă. Rolul artei este mare dar astăzi lipsește mult, foarte mult din înțelegerea ei. Vor fi și alții care vor vorbi, vor striga și peste o vreme lumea se va schimba. Dar interesele materiale imediate nu o permit, încă. Când este vorba despre interesul divin toate interesele omenești trebuie să dispară, să se aplece, să se schimbe. Dar oamenii îi țin piept și Bunului Dumnezeu, ei au interesele lor...

Într-o zi, vorbind cu cineva din Elveția, care avea o pictură abstractă, am fost cam grosolan, dar pentru unii, pentru a-i face să înțeleagă, trebuie să o fac. Tăind

firul în patru am spus: “Priviți numai, cum puteți deveni bolnav. În loc ca liniile, culorile, să vă restabilească, ele pot să vă distrugă. De ce să lucrăm inconștient, orbește, prostește, când totul este magic, poate acționa asupra noastră, de ce să nu cunoaștem toate acestea și să știm cum acționează și asupra altora ?”. “Oh, mi-a raspuns el, este impresionant ce spuneți !”. “Iată de ce sunteți mereu bolnav, din cauza picturii și sculpturii pe care le aveți, schimbați-le și vă veți vindeca !” – i-am raspuns. “Ce puteți să aduceți altora, îi puteți îmbolnăvi !” I-am mai spus că noi am făcut studii profunde asupra fiecărui lucru, cum acționează asupra sufletului, asupra forțelor naturii, de ce folosim culori, sunete, forme, pentru invocarea spiritelor, pentru a face minuni; toți vrăjitorii, toți magicienii cunoșteau aceste lucruri, influența acestor factori, acestor elemente. Iar voi, care lucrați orbește, vă puteți răni. Iată neștiutorii care manipulează puterile. Da, culoarea este o putere, liniile sunt puteri, mișcările, formele, sunetele, de asemenea. Acești oameni sunt încă copii, nu cunosc esențialul, lucrează cu lucruri puternice își fac rău și vor să știe acest lucru.

Să privim într-un teatru de comedie, v-am mai spus-o, cum comicii îi fac să râdă pe oameni; totul trebuie să se deruleze rapid, ei ies, intră, cad..., iar publicul râde. Dacă în comedie s-ar încetini ritmul, ca într-o tragedie, nimeni nu ar mai râde. În tragedii, în atmosfera aceea lentă, oamenii au frisoane, așteaptă nenorociri, catastrofe, și ele apar. Dacă lucrurile, aici, s-ar desfășura mai repede în tragedii, lumea ar râde, în loc să plângă. Vedeți, dar, mișcarea care se schimbă și repercusiunile sunt diferite.

Un pictor vă va prezenta acum vara fierbinte. El vă pune puțin albastru, violet, alb, ei bine, atunci va fi iarnă..., și în loc să ne încălzim, vom tremura. Există oameni care nu cunosc valoarea fiecărei culori, a fiecărei linii și vor pune orice, așteptând rezultate fantastice.

Dacă cineva m-ar convinge că așa ar trebui să fie arta ideală, voi spune că ne masacrează, că ne conduce spre haosul primordial, deci este ceva anormal în capul acelei persoane. De ce? Fiindcă această persoană a dus o viață anormală sau s-a instruit într-o școală anormală. Aceste lucruri trebuie eliminate, altfel omenirea va pieri, degingolada va veni, nimic nu va mai avea sens, frumusețe, simetrie. Ce simetrie se află în această pictură ? Priviți cum lucrează natura cu simetria, când pregătește florile, cristalele, cochiliile, privirea, totul este simetric. Dacă nu ar lucra cu simetria ea nu ar mai fi inteligentă. Ei bine, oamenii evită simetria expres, pentru a arăta că sunt cei mai inteligenți.

Iată școala noastră. Pe noi, ei nu ne pot păcăli că sunt genii. Noi le vom spune că toate aceste desene, aceste deformări, sunt de copii..., deci nu ne conduceți la

copilărie !... Eu aş putea face ceva mai mult, voi închide ochii, voi desena ceva, dar nimeni nu-mi va cumpăra lucrarea, nu mă va recunoaşte ca un mare pictor...

Acest lucru nu exista în trecut. Atunci existau pictori Inițiați, și știți care era secretul lor ? Ei bine, ei aveau maeștri. “Spuneți-ne și nouă care”, veți replica. În Grecia, Praxiteles sau Fidias, mai târziu și Dürer, e ceva ocult în desenele lui, cabbalistice, caree magice, cu cifre și numere. Sau Leonardo da Vinci...

Ce au învățat acești adevărați pictori ? Ei au înțeles un lucru, că după regiunea unde locuiți puteți exprima ce se află acolo, da, după regiunea conștiinței voastre, a vieții voastre. Dacă veți coborâ prea mult în lumea dezordonată, haotică, diavolească, fără a dori, fie că sunteți pictor sau muzician sau sculptor, vor apare lucruri diavolești, chipuri, lucruri. Eu însumi am observat pictori făcând acest lucru și am observat ce era înăuntrul lor... Chiar în mod inconștient ei au coborât aici, reflectând chipuri oribile, amenințătoare... Asta, oare, trebuie să oferim omenirii ? Putem coborâ până aici, dar numai pentru a clasifica lucrurile, altfel...

Inițiații spuneau artiștilor: “Copiii mei, nu veți face nimic mare și veșnic, educativ, dacă nu veți încerca să ajungeți foarte sus, pentru a contempla lucrurile veșnice, extraordinar de frumoase, și numai atunci veți reflecta pe pământ această splendoare cerească prin gesturi, muzică, gândurile voastre, cuvinte. Așa făceau cei mai mari pictori, contemplau fiecare lucru în înalt, meditau, se reculegeau, căutau mai întâi și apoi exprimau, poate foarte puțin din această splendoare. Iată câte frumuseți ne-au lăsat moștenire acești oameni, fiindcă ei încercau să trăiască. Fie că se numeau Bach, Beethoven, Haydn sau Haendel, acești oameni ne-au oferit o muzică extraordinară; ei bine, ei trăiau, urcau, meditau, căutau și, de dincolo, ei ascultau ceva, captau ceva, primeau ceva, chiar și în mod inconștient, iar apoi transmiteau atât cât puteau, fiindcă restul, atât de frumos, era inexprimabil... Beethoven asculta alte lucruri, dar nu le putea exprima, era inexprimabil..., deși era surd, el asculta mai mult decât putea reda...

Un minut de meditație